

bolj najgorkeje priporočati, ko je tudi cena (8 gl. 50 kr. za štirisedežno klop) primerno nizka.

Brno, dne 16. vinotoka 1892.

Za komite izložbe,
Theodor Michel,
prvomestnik.

Ob jednom pa se slavnim šolskim oblastvom in p. n. vzdržiteljem šol uljudno naznanja, da dobé, ako hočejo patentirane

Weixlove šolske klopi naročiti, obrazce na ogled.

Slavna uredništva časnikov v kojem koli slovanskem jeziku in koje koli tendence pa so najsrčneje prošena, članek o Weixlovi patentirani šolski klopi v svojih objavah blagovoljno ponatisniti, za kar jim je najgorkejša zahvala.

Ivan Weixl,
nadučitelj v Kamnici pri Mariboru.

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

VII. O pokončevanji škodljivih mrčesov.

Visoki deželni odbor kranjski je razposlal nastopno

Št. 2840. Okrožnico

do slavnih vodstev ljudskih šol.

Sklicuje se na navodilo o pokončevanji škodljivih mrčesov, ki se je poslalo z dopisem 27. prosinca 1890 št. 196, prosi deželni odbor, slavno šolsko vodstvo izvoli

primerno vplivati na šolsko mladino, da se bodo zatirale gosence in druga mrčesja; nadalje da se bode izpolnjeval tudi zakon o varstvu za podeljedelstvo koristnih ptičev. Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani, dne 29. sušca 1893.

Deželni glavar:
Detela.

L i s t e k.

Kronika ptujih šol 1892. leta.

Angleško. Angleško šolstvo je sedaj urejeno na podstavi šolskega zakona od leta 1870. Takrat je bilo prostora v vseh ljudskih šolah za 1,878,584 učencev. 21 let pozneje t. j. leta 1891.—92. je bilo v vseh šolah prostora za 5,628,301 učencev. V sezidanje, razširjenje in v opravo ljudskih šol se je izdalo v poslednjih 20 letih okoli 7,000,000 funtov šterlingov (= 70 mil. gl.) Vse to se je nabralo s prostovoljnimi prispevki posameznih in privatnih društev. Pod državnim nadzorstvom je sedaj 19,508 ljudskih šol, katere so vzdržavane s prostovoljnimi prispevki posameznikov in društev, z občinskimi nakladami in državnimi prispevki. L. 1891. je bilo v vseh ljudskih šolah vpisanih 4,824,625 učencev, a šole je obiskovalo 3,749,956 učencev. V najnovejši dobi se poučuje v nekaterih dekliških šolah (l. 1891. v 1796) kuhanje, pranje in likanje perila, a v nekaterih deških šolah (l. 1891. v 1365) vojaško vežbanje.

Po „Učitelju“ — y.

Šole v Londonu. L. 1892. je bilo v Londonu 413 občnih ljudskih šol, ki so bile podrejene šolskemu svetu (School Board). Na njih poučuje okoli 7000 učiteljev in učiteljic. Prostora je v teh šolah za 436,367 učencev, vpisanih pa jih je bilo 465,000; povprečno jih je hodilo v šolo 362,000. Rezen tega je v Londonu 500 privatnih šol, v katerih je prostora za 256,000 učencev. V te šole je bilo vpisanih 215,000, a povprečno je hodilo 165,000 učencev. Ker pa več tisoč londonskih otrok v šoli niti vpisanih ni, sme se trditi, da je v Londonu $\frac{3}{4}$ milijona za šolo ugodnih otrok.

„Beseda učiteljska“.

Učiteljska plača na Angleškem. Plača angleških učiteljev in učiteljic je sicer zelo različna, vendar je veliko višja, ko pri nas. Najbolje so plačani na verskih šolah, najslabše vendar na katoliških šolah. Najmanjša plača šolskega voditelja je 50 funtov šterlingov, najvišja 300 funtov šterlingov., večina voditeljev pa ima 150—200 funt. šter. Največ učiteljev ima plačo 75—150 funt. šter., so pa tudi učitelji z manjšo plačo ko 50, a tudi z večjo plačo ko 300 funt. šter. Voditeljice šol imajo najmanj 50 do 150 funt. šter., mnoge vendar menj ko 40, a zopet druge več ko 200 funt. šter. Na Angleškem je bilo 1891. l. 12,150 voditeljev, 16,398 voditeljic, 6144 učiteljev in učiteljic.

teljev ter 10.935 učiteljic torej 9.039 več učiteljic ko učiteljev.

Po „Bes. učitelj.“ — y.

Vozovi za uboge otroke v Londonu. Vojvoda Southerland je dal londonskim šolan 50 vozov, katerih ima vsak 16 sedežev na razpolaganje. Na ta način hoče ubogim učencem omogočiti, sem ter tje delati izlete v zelenjavo. Vožnja ni samo prosta, ampak vsak učenec dobi celo jeden šiling.

Po „Bes. učitelj.“ — y.

Avstrijsko-ogerska monarhija. Šolstvo v Avstriji pod Anizo. Od l. 1886. se je pomnožilo število mestnih šol od 76 na 105, število ljudskih šol pa od 1412 na 1473. V tej dobi se je pomnožilo število učiteljev od 4181 na 4804, število učiteljic pa od 1161 na 1401, šolo obiskajočih otrok pa od 339.341 na 362.987. Za zidanje šol se je izdalo 6.750.148 gld. L. 1886. je znašal naklad za šolstvo 5.028.096 gld. (od tega 2.122.840 gld. za Dunaj), l. 1892. pa 6.348.246 gld. (od tega 3.686.430 gld. za Dunaj.)

Po „Bes. učitelj.“ — y.

Delovanje „Towarzystwa pedagogicznego“ v Galiciji v letu 1891—1892. Kakor v prejšnjih letih, tako je tudi v tem letu zveza učiteljskih društev v Galiciji lepo napredovala. Ona ima 61 društev ter 166 podružnic. Članov ima čez 3000. Delovanje društveno je zelo živahno. Društvo izdaja časopis „Szkoła“. Razven tega je izdalo in založilo 15 del pedagogičnih in spisov za mladino. Ono vzdržuje tudi konvikt za otroke vnanjih učiteljev. To društvo tudi neguje ferijalne kolonije. V podporo učiteljem se je izdalo 595 gld. Po „Bes. učitelj.“ — y.

Kako se godi učiteljem na Podoli v Galiciji, o tem pripoveduje sledeči obrazek jednega učitelja v „Lwowském Kuryeru“: „Nastavljen sem na Podoli v lepi vasi ter služim 300 gld. Zato pa moram učiti 165 učencev 5 ur na dan, a 54 učenek 4 ure na dan, torej zaslužim 82 in pol krajcarja. A kako živim? Osem se nas vsede k mizi. Na vsacega pride torej 10 kr. Liter mleka stoji pri nas 10 kr.“

Po „Bes. učitelj.“ — y.

Šolstvo na Ogerskem l. 1889—1890. V tem letu je bilo na Ogerskem za šolo ugodnih otrok 2.524.569, v šolo je hodilo samo 2.057.812. Šolskih sob je bilo 24.965 z 24.908 učitelji. V 243 občinah niso hodili otroci nikamor v šolo. Šol je bilo skupaj 16.805, in sicer 801 državna, 1946 občnih, 5422 rimsko-katoliških, 2173 grško-katoliških, 1815 pravoslavni, 3375 reformiranih, 1433 evangelijskih, 566 židovskih, 184 privatnih, 14 društvenih. Nižjih občnih šol je bilo 16.559, višjih občnih 64, meščanskih šol 164, višjih dekliskih 18. Deških šol je bilo 1178, dekliskih 1342, mešanih 14.285. Jednorazrednic je bilo 12.750, dvorazrednic 2141, trirazrednic 714, četvorazrednic 435. Šol z madjarskim učnim jezikom je bilo 8994, z nemškim 674, z rumunskim 2587, s slovaškim 1114, s srbskim 312, s hrvaško-slovenskim 39, z maloruskim 211. V 64 (17 deških in 47 dekliskih) višjih šolah je bilo 646 dečkov in 1721 deklie. V 164 (44 državnih, 39 občnih z državno podporo, 3 privatnih, 2 društvenih) meščanskih šolah je bilo 10.576 dečkov in 9642 deklie. Peti in šesti razredi deških meščanskih šol so bili zelo prazni. Učiteljske je bilo 72 z 4081 gojeneci.

Po „Školi“ — y.

V trinajstih jezikih se poučuje na ogerskih občnih šolah in sicer: madjarsko-nemško, rumunsko, slovaško, češko, srbsko, bunjevaško, šokasko, hrvaško, slovensko, rusko, bolgarsko in laško. To pa vendar niso vsi lastni jeziki, ampak nekateri so le podrečja. Naklad na 16.805 šol z 24.908 učitelji je znašal 1890. l. 15.495.584 gld., h čemur prispeva glavno mesto 1.647.128 gld. Jeden učitelj stane povprečno 388 gld., jeden učenec 8 gld. na leto. Učiteljske plače so različne, med tem ko ima učitelj obrtnih šol v Pešti 1057 gld., ima v turčanskih krajih 48 gld. Prizadevajo se močno, da bi vsi učitelji razumeli madjarski. Dosegli so že toliko, da une madjarski 22.026, torej več ko tri četrtine.

Po „Bes. učitelj.“ — y.

(Dalje prih.)

Književnost.

Pomladni glas. Posvečeni slovenski mladini. III. Uredil Alojzij Stroj. Založili sotrudniki. Tiskala „Katoliška tiskarna“ v Ljubljani. Str. 110. Cena nevez. 20 kr., vez. 30 kr.; po pošti 5 kr. več. — Vsečina: Pomladnim glasom. Jos. Volc. Svetemu Očetu Leonu XIII. ob 50letnici škofovanja. Jos. Volc. Rana smrt — pa dolgo življenje. F. S. Finžgar. V nebesih — pri sveti birmi. F. Bleiweis. Gozdni križ. Jos. Volc. Zaklad v hruški. J. Štrukelj. Gospod iz Trsta. Otroška igra v dveh dejanjih. A. Stroj. — Mladim pisateljem je namen, dati slovenski mladini dobro berilo. Priznati moramo, da so spisi v obče dobri. Odlikuje se

zlasti spis „Zaklad v hruški“, ki je pisan neprisljano, domače in verjetno. Nekateri pisatelji radi moralizirajo, toda izprevidijo skoraj, da se moraliziranje ne prime mladih čitateljev, — in starejšim preseda. Trije spisi se spominjajo papeževe petdesetletnice — (papeževa podoba) — in v igri se mimogrede slavi slovenska zmaga pri Sisku pred 300 leti. Škoda, da pisatelj v posebnem spisu ne opisuje znamenitega boja. Tiskarna je izvršila svoje delo prav dobro, da se malokatera slovenska mladinska knjiga more ponasati s tako lično zunanostjo. Knjižica se toplo priporoča in se dobiva v „Katoliški bukvarni“ ali pa pri g. A. Stroju v semenišči.